

Okul Öncesi Akran Zorbalııı Ölçeği Öğretmen Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Akran Zorbalııı Ölçeği Öğretmen Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27615>

Özet

Okul Öncesi Akran Zorbalııı Ölçeği Öğretmen Formu, okul öncesi dönemdeki çocukların akranlarına yönelik sergiledikleri zorbalık davranıııların öğretmen gözlemleri aracılıııyla değerlendirmek amacıyla geliıtirilmii bir ölçektir. Zeynep Nur Besnili tarafından 2019 yılında yürütölen bir yüksek lisans tezi kapsamında geliıtirilen bu araç, 14 maddeden olumakta ve iki temel faktör altında toplanmaktadır: Fiziksel/ilişisel Zorbalık ve Sözlü Zorbalık. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılarak çocukların davranııı sıklııını ölçmektedir. Geliıtirme süreci, açılmayıc ve doğrulamayıc Faktör Analizi teknikleriyle desteklenmi olup, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik standartlarını karııladığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi, Akran Zorbalııı, Öğretmen Formu, Ölçek Geliıtirme, Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Zeynep Nur Besnili

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin gözlemleri doğultusunda, 3-6 yağ aralııındaki çocukların akranlarına karıı gösterdiği zorbalık davranıııların türünü ve sıklııını güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Ölçek, özellikle erken çocukluk döneminde zorbalık davranıııların erken tespiti ve önlenmesi çalıımalarına bilimsel bir zemin sağlamay hedeflemektedir.

Araç, hem fiziksel hem de ilişisel zorbalık boyutlarını kapsayarak, öğretmenlerin sınıf ortamındaki sosyal etkileşimleri sistematik olarak değerlendirmesine olanak tanır. Elde edilen veriler, risk altındaki çocukların belirlenmesi ve uygun müdahale programlarının geliıtirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, okul öncesi dönemde görölen saldırgan ve zorlayıc davranıııların ölçen çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Temel psikolojik yapı, çocukların akranlarına karıı uyguladığı kasıtlı ve tekrarlayan olumsuz eylemler olan **Akran Zorbalııı**dır.

Yapılan faktör analizleri sonucunda ölçek, iki ana faktör altında toplanmıştır:

Fiziksel/?li?kisel Zorbalık: Daha çok fiziksel temas içeren saldırganlık eylemlerini (vurma, itme) ve sosyal dışlama/ilişkisel manipülasyonu içeren maddelerden oluşur.

Sözlü Zorbalık: Akranlara yönelik tehdit, gözdağı verme veya sözel taciz içeren davranışlar? kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yapısal Geçerlik çalışmaları Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. AFA sonucunda ölçek, 14 maddeden oluşan iki faktörlü bir yapıya indirgenmiştir.

DFA ile bu iki faktörlü yapı s?nanmış ve test edilen modelin kabul edilebilir uyum endekslerine sahip olduğu saptanmıştır. Bu bulgular, ölçe?in teorik olarak öngörülen iki boyutlu yapıyı ampirik olarak doğrulamış ve dolayısıyla güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu yöntemler, psikometrik araçların sağlamlaştırılmasında kritik rol oynamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık Güvenirlik analizi, hem AFA hem de DFA örneklem grupları üzerinde ayrı ayrı yapılmıştır. Güvenirlik analizleri sonucunda, ölçe?in madde toplam iç tutarlılık katsayılarının her iki grup için de yüksek olduğu (.88) tespit edilmiştir.

Bu yüksek iç tutarlılık dereesi, ölçekteki maddelerin birbirleriyle uyumlu olduğunu ve aynı yapıyı (akran zorbalı??) ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir. .88 katsayısı, ölçe?in bilimsel araştırmalarda ve uygulamada güvenle kullanılabileceğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geliştirilmesi sürecinde iki amaçla Faktör Analizi uygulanmıştır. İlk amaçta uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçe?in nihai 14 maddelik ve iki faktörlü yapısını ortaya çıkarmıştır. Bu faktör yapısı, kuramsal beklentilerle uyumlu olarak zorbalı??ın farklı biçimlerini ayrıştırmıştır.

İkinci amaçta, modelin veri ile uyumunu test etmek için Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, iki faktörlü modelin kabul edilebilir uyum endeksleri sergilediğini ve ölçe?in yapısal geçerliğinin psikometrik standartlara uygun olduğunu kanıtlamıştır. Ölçe?in faktör dağılımı şöyledir:

Faktör 1: Fiziksel/?li?kisel Zorbalık (12 madde)

Faktör 2: Sözlü Zorbalık (1 madde)

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 14 maddelik, iki faktörlü yapı.

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Okul öncesi öğrencilerini değerlendirmek için).

Yaş Grubu: Okul öncesi dönem çocuklar (Genellikle 3-6 yaşı).

Popülasyon Detayları: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütölen yüksek lisans tezi kapsamında belirlenen örneklem. Ölçek, öğretmenlerin gözlemlerine dayanmaktadır.

Test Metodoloğisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (0=hiç, 1=nadiren, 2=bazen, 3=sıklıkla ve 4=her zaman) kullanılarak, öğretmenin öğrencinin zorbalık davranııı ne sıklıkla sergilediğini iğaretlemeği esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Eğitim, Zorbalık Türleri, Fiziksel Zorbalık, Sözlü Zorbalık, DFA, AFA, Likert Ölçeği, Çocuk Psikoloğisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazınma Adresi: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Zeynep Nur Besnili'nin 2019 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanım ve izin koşulları için sorumlu yazar ve/veya Gaziantep Üniversitesi ile iletiğime geçilmesi gerekmektedir.

Tez kaynağına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Kaynakça

Besnili Z. N. (2019). *Okul Öncesi Akran Zorbalııı Ölçeği Öğretmen Formu: Bir ölçek geliştirme çalışması* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşadaki bağlantıdan ulaşılabilir: [okul-oncesi-akran-zorbaligi-olcegi-ogretmen-formu-toad.pdf](#)

Okul Öncesi Akran Zorbalııı Ölçeği Öğretmen Formunun Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşadaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 14 madde iki faktörlü yapıdadır.

Fiziksel/şlşisel Zorbalık (12m): Şnş arkadaşın/arkadaşların itmek, tokatlamak, yumruklamak, çimdiklemek ya da tekmelemek.

Sözlü Zorbalık (1m): Şnş arkadaşına/arkadaşlarına sözlü olarak gözdağı vermek.